

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Tdo/40/2021
Identifikačné číslo spisu: 5717011098
Dátum vydania rozhodnutia: 12.07.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Hatala
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:5717011098.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Štífta v trestnej veci obvineného Q. I., pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona, § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 12. júla 2021 v Bratislave dovolanie obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 10. januára 2019, sp. zn. 3To/93/2018, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného Q. I. sa odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Martin sp. zn. 13T/126/2017 z 23. októbra 2018, v spojení s opravným uznesením sp. zn. 13T/126/2017 z 12. decembra 2018 bol obžalovaný Q. I. uznaný za vinného zo spáchania zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona, § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, ako je uvedené v skutkovej vete výrokovej časti I. stupňového rozsudku.

Okresný súd Martin za to obvineného Q. I. odsúdil podľa § 189 ods. 2 Trestného zákona, § 38 ods. 2 Trestného zákona na trest odňatia slobody vo výmere 4 roky a podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona súd obvineného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Proti tomuto rozsudku okresného súdu obvinený Q. I. podal odvolanie, čo do výroku o vine a treste a prokurátor do výroku o treste v neprospech obvineného.

Krajský súd v Žiline dňa 10. januára 2019, sp. zn. 3To/93/2018, podľa § 321 ods. 1 písm. d), písm. e), ods. 3 Trestného poriadku zrušil rozsudok Okresného súdu Martin, sp. zn. 13T/126/2017 z 23. októbra 2018 - vo výroku o treste. Na základe § 322 ods. 3 Trestného poriadku obvineného Q. I. odsúdil podľa § 189 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2, ods. 4 Trestného zákona, § 37 písm. m)

Trestného zákona na trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) rokov. Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona na výkon trestu odňatia slobody ho zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia a podľa § 319 Trestného poriadku, ako nedôvodné zamietol jeho odvolanie.

Dňa 7. januára 2021 bolo okresnému súdu dovolanie obvineného osobne podané prostredníctvom jeho obhajkyne JUDr. Martiny Kiseľovej.

V podanom dovolaní obvinený uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a písm. i) Trestného poriadku a uviedol, že od začiatku trestného stíhania popiera spáchanie skutku, za ktorý bol odsúdený.

Namietal porušenie jeho práv na obhajobu tým, že ho súd nedostatočne poučil o jeho právach, význame doznania sa a vec hodnotil jednostranne, len v jeho neprospech. Uviedol, že prvostupňový a následne aj odvolací súd, bez presvedčivého odôvodnenia označili výpoveď svedkov, ktorí vypovedali v jeho prospech na hlavnom pojednávaní za nedôveryhodné a neprijal ich. Poukázal, že skutkový stav veci nebol správne a úplne zistený, čo malo zásadný vplyv na nesprávne právne posúdenie skutku, preto považuje rozhodnutie súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu za nezákonné a nespravodlivé. Taktiež uložený trest krajským súdom považuje za prísny.

Poukázal aj na nepreukázané zavinenie k žalovanému skutku - subjektívnu stránku uvedenej skutkovej podstaty. Skutok mal byť kvalifikovaný miernejšie - ako prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 Trestného zákona.

K podanému dovolaniu sa dňa 9. apríla 2021 (č. 1. 607) vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Martin tak, že ho navrhol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť.

Spisový materiál bol spolu s dovolaním Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) predložený na rozhodnutie 24. mája 2021.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) zistil, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku). Dovolanie bolo podané po vyčerpaní riadneho opravného prostriedku (§ 372 Trestného poriadku), prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku). Zároveň však zistil, že dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku [§ 382 písm. c) Trestného poriadku].

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach opakovane zdôrazňuje, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných pochybení súdov a predstavuje výnimočné prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, ktorá zásada je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Táto výnimočnosť je vyjadrená práve obmedzenými možnosťami pre podanie dovolania, aby sa širokým uplatňovaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

Dovolanie, preto možno podať iba z dôvodov taxatívne uvedených v ustanovení § 371 Trestného poriadku, pričom dôvod dovolania sa musí v dovolaní vždy uviesť (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku). Dovolací súd je viazaný uplatnenými dôvodmi dovolania a ich odôvodnením (§ 385 ods. 1 Trestného poriadku) a nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy.

Obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takého dovolacieho dôvodu podľa § 371 Trestného poriadku. V opačnom prípade, ak podané dovolanie iba formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pritom v skutočnosti

obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť.

Obvinený Q. I. uplatnil dôvod v zmysle ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, podľa ktorého dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Právo na obhajobu každého, proti komu sa vedie trestné konanie, je v Trestnom poriadku upravené v § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je však iba zásadné porušenie práva na obhajobu. Takým zásadným porušením by bolo najmä porušenie práva na obhajobu tým, že obvinený nemal obhajcu, aj keď ho podľa zákona mal mať, pričom táto skutočnosť je dôvodom dovolania bez ohľadu na to, z akého dôvodu mal obvinený obhajcu mať v zmysle § 37 a § 38 Trestného poriadku. Dôležité sú, preto i konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne ako aj vo vzájomných súvislostiach.

S poukázaním na námietky obvineného v dovolaní je potrebné uviesť, že obvinený namietal porušenie jeho práv na obhajobu tým, že súd vec hodnotil jednostranne, len v jeho neprospech, spochybňoval vierohodnosť svedeckých výpovedí jednotlivých svedkov, ako aj nepreukázanie jeho viny, čo je v dovolacom konaní nepripustné, nakoľko sa jedná o namietanie skutkového stavu a nevyhodnotenia dôkazov, pričom tieto námietky nijako nezakladajú ani opodstatnenosť dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pretože významom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok a nie posudzovanie skutkového stavu, ktorým je dovolací súd viazaný. Znemožnenie uplatnenia práva na obhajobu, ktoré zákon priznáva podozrivej osobe, je subsumovateľné pod porušenie práva na obhajobu ako dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku len za predpokladu, že taký postup orgánov činných v trestnom konaní negatívne ovplyvnil vykonávanie procesných úkonov po začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku, resp. pri uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Trestného poriadku. S námietkami uvedenými v dovolaní sa už okresný aj krajský súd náležite vysporiadal a dovolací súd v podrobnostiach odkazuje na ich odôvodnenia, ktoré pokladá za správne a v súlade so zákonom, pričom je viazaný ustáleným skutkovým stavom, na ktorom sa ustálil okresný a krajský súd v danej veci obvineného.

Z predloženého spisového materiálu dovolací súd zistil, že obvinený mal obhajkyňu, ktorá ho zastupovala od ustanovenia obhajcu opatrením sudcu pre prípravné konanie (č. l. 35) pričom mala možnosť navrhovať dôkazy, klásť svedkom otázky a vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom.

Obvinený bol riadne poučený o svojich právach, pričom zo zápisnice z hlavného pojednávania konaného dňa 29. mája 2018 (č. l. 259) je zrejmé, že obvinený sa vyjadril, že nemieni uzavrieť dohodu o vine a treste, je nevinný a ani po následnej porade s obhajkyňou, ktorá trvala skoro 30 min. svoj postoj nezmenil, tvrdiac, že je nevinný.

V tomto smere dovolací súd nezistil žiadne zásadné porušenie práva na obhajobu, a preto argumentácie obvineného vo vzťahu k tomuto dovolaciemu dôvodu nemohol akceptovať, pretože nie sú spôsobilé naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je potrebné uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejmé z dikcie § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať.

Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže doplňovať alebo korigovať len odvolací súd. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa.

V trestnom konaní platia zákonom stanovené pravidlá pre zisťovanie skutkového stavu veci a pre hodnotenie dôkazov. Podľa nich je potrebné zisťovať skutkový stav veci v rozsahu, ktorý je nevyhnutný pre rozhodnutie. Trestný poriadok nestanovuje žiadne pravidlá, pokiaľ ide o mieru dôkazov potrebných na preukázanie určitej skutočnosti, ani váhu jednotlivých dôkazov. Platí zásada voľného hodnotenia dôkazov vyjadrená v § 2 ods. 12 Trestného poriadku, podľa ktorej orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

Pokiaľ ide potom konkrétne o posudzované dovolanie, tak s tu uvedenými právnymi úvahami obvineného ohľadom nepreukázanému zavineniu, treba poukázať na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. marca 2010, sp. zn. 3 Tdo 5/2010, uverejneného pod R 40/2010, v zmysle ktorého motív páchatel'a a subjektívna stránka trestného činu sú znaky, ktoré sa síce týkajú psychiky páchatel'a, ale prejavujú sa navonok v spáchanom skutku a dokazujú sa rovnako ako objektívne znaky trestného činu (konanie - následok - príčinný vzťah). Namietanie ich nezistenia alebo nesprávneho či neúplného zistenia v dôsledku nesprávneho vyhodnotenia vykonaného dokazovania v dovolaní predstavuje namietanie skutkových zistení a záverov, čo ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nepripúšťa.

Vychádzajúc z týchto úvah je zrejmé, že obvinený v podanom dovolaní vznáša námietky rýdzo skutkového charakteru (keď nesúhlasí so spôsobom jeho hodnotenia), a preto s ohľadom na znenie § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku časť za bodkočiarkou sa nimi dovolací súd zaoberať nemohol, nakoľko právna kvalifikácia zodpovedala zistenému skutkovému stavu.

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

V posudzovanej veci, ako z vyššie uvedeného vyplýva, neboli splnené zákonné podmienky dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Trestného poriadku, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí dovolanie obvineného Q. podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku jednomyselne odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.